

"O R I X E"-ri erantzun bidez.

Jaun agurgarri:

Eskerrikasko! Benetan atsegiña izan zait zure erantzun au, ustegabeko, baiña oso baitagarri zaidan kabian jo baitit kuak... Eskerrak zure kritika-saioagatik, eta ezten zirikatzaile izan dakidala bera, biok elburu bakarrera erakarri gaitzan gai-sakcnketa onek.

Ba-dut elkarrizketa au jarraitzeko asmo ta gogorik. Bai orixe! Baiña, tamalez, etzaizkit gauzak nai eran egokitu. Gaia, berez da gaitza, ta derriorrez garamazki eztabaidakizuna sakondu ta zeazki aztertzeraz; lan ontarako, ordea, ez dut orain bear nuken ainbat beta. Ez dezaizuket zuzendu, beraz, oraingo ale ontan, zure esku-titzari legokion erantsunik. Ea urrengo batean itz egiten dugun.

Alaz ere, zure azken galdera-oartxo au ez nuke ikutu gabe utzi nai. Ni ez naiz nor ezer erabakitzeke, Jainkoari eskerrak ontarako ba-dugu Euskaltzaindi bat; baiña ba-ditut nere kolkoan aspalditik euskal-elerti ta idazleetzaz zenbait kezka nekegarri. Onoko galdera auek aurkezten badizkizut, ez da iñor samintzearren, ene barnean argi egin dezaidazun baiño.

Ezkutukeri gabe aitor dezaizuket: nik ez ditut zenbait idazleen lanak ulertzen, edo askotan nekearen nekez iristen dut zerbait, ta ez idazleak lagundu ta erakarri nauelako, nere burua beartuaz baiño. Ba-dakit, oraintsu billera batean espezialista batek norbaiti erantzun ziona jaurtiko zaidana: "Ori, euskerarik ez dakizulako da..." Baiki, ala da. Baiña ori bera gertatzen zaie euskera ikasten urteak daramaskiten eta erri-errian bizi diran beste batzuei ere. Izenez aita nezazke auetakoak. Gaur-egun, eskola gabe gaudelarik bai aal dugu **IZAN BEAR LUKEN**, baiña iñun **EZ DAN** goiko euskera ori iñori eskatzeko eskubiderik?

Irakurlea jaso egin bear da, bai; baiña, eskolarik ez dugula, eginbear au nork bete lezake idazleak berak ez bada? Idazleak, ordea, iñor eziko badu, ERAKARRI egin bear ditu irakurleak, ta au ez dut uste noizbait jator izan liteken euskera ezezagun ta -gaurkoz- aberatsegi danizkera baten bidez lortu dezakegunik. Oker nagola? Ez nuke besterik nai.

"Euskera garbiz... esan ditezke eunetik laurogei ta emezortzi". Egi osoa, noski. Baiña euskera errez ta ulergarria izango ote da orrelako ori? Zorionekako edo zoritxarrez izango da; baiña, idaztean, ezin ditut aaztu gure errietako karreradun euskal-ikastolagabeak. Auek irabazi nai nituzke nik iltzear daukagun euskerarentzat, erri xearen aurrean gure izkuntzari ospe onik eman dezaioten. Ogi-bidetzat aukeratu dituzten jakintzetan ikasiak; baiña euskalariak ez diran auentzat idatzi bear genuke, batez ere.

Gaurko eskola-eza oztopo dugularik, zillegi aal zaigu izan bear luken euskerara ZUZENEAN jotzea? Bide zabala baiño zearkako bidetxigorak ez ote zaizkigu onuragarriago? Argitu dezagun adibide batez nere esanaia. Bi itz dauzkagu onoko au adierazteko: "id quo res est id quod est: ESENTZIA ta ZER-IZANA. Azkeneko au, ondo banago, zure meza-liburuan irakurria. Gaurko eskolagabetasuna aurrean dudalarik, onela erabiliko nituzke bi oiek: geienetan esentzia ta noizbeinka zer-izana. Ona nere jokabidearen arrazoia: Euskerak, zer-izana bezelako, millaka ta millaka itz-berri bear ditu; baiña ez ditzakegu itz auek eskolen bidez barreiatu; idazleak egin bear du, beraz, zabalketa au. Irakurleak, berriz, apurka-apurka bakarrik ikasi ditzake, itz-ugoldea bat-batean bizkarrera bagenezαιο, ito egingo genuke. Iritxiko da noizbait, eskolak ditzagunean, zer-izana ta kideko itzak erruz erabili aal izango dugun ordua. Binbitartean, saia gaitezen, aal dan eran, euskera indarberritzen, gaurko mendi-makillak leenbaitleen alperrikakoak gerta dakizkigun.

Ta amaitzeko, euskaltzale batek idazten zidana: egunak joan, egunak jin, Jainkoa dardilla guziokin.

Zure-zure

Intxausti'tar Joseba
Arantzazuko praillea

LOYOLA 't i k.

"Euskal Etxea" Loyola'n

Sayo bat baizik ez da izan, esateko, guk emen egin duguna: leen sayoa. Ta leena izanik, nai ta naiez bear zituen olako edo alako maketsak; ez zekigukean batpatean irten, guk besterik nai ta ere, erabat bipilla. Urteekin ta aurtengoak eman digun atufiarekin obe genezake noski, datozen urteetan, aurtengo sayo au. YAKINen aditzera emateak ere ez luke bearbada balio, baldin alderdi on bat izan aal ezpa'leza: ots, guk egin duguna jakifnez, pizkor ditekela beste zenbait praille gazte ere guk egin dugunaren antzeko beste sayo bat egitera. Orixe bai litzakela ederra! Gero euskal saillen batean lan egin nai dugunok, bear bearrezkoa dugu zailtzea. Txalogarria litzake, arean, praille gazteen arteko onelako elkar-leia bat: nundik irten go alegia oberenik lan egingo, duten gazteak, naiz idatziz naiz mintzatuz.

Laburki ta jakin'garrienak soilik emateko esan didazute. Onenean danik eta jakin'garriena, zenbaitentzat bederen, auxe izango da: jesulagunak olakorik antolatu dutela jakitea. Ez bait-dute uste gure artean onelako azirik erne ditekunik. Auxe izan da dena: jesulagun gazte batzuk illabete osoa bildu gera Loyola'n euskera landu ta obetzeko. Oña'n Teoloji ikasten ari geranak giñan geientsuenak; ikastetxeetan